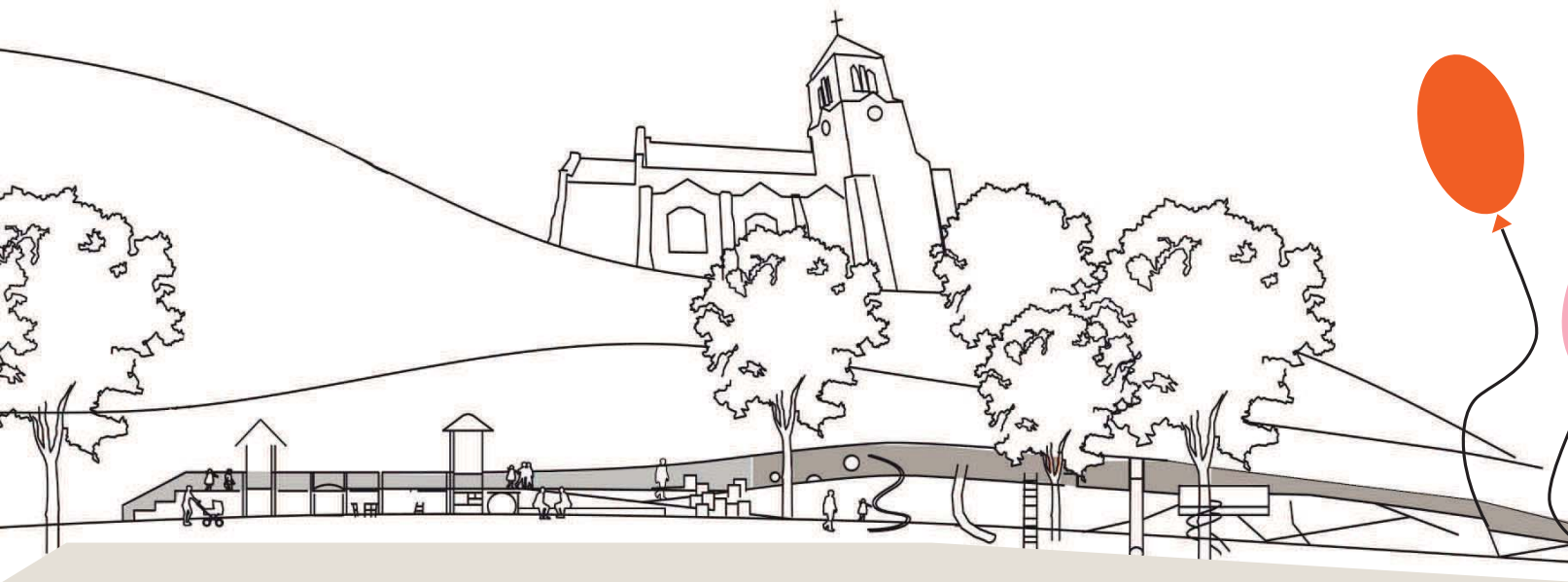
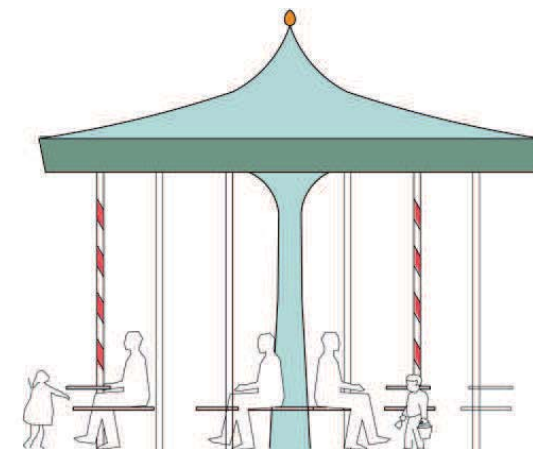

Vanadislundens nedre lekplats

Program för förnyelse av lekplatsen
och angränsande parkmark
November 2013

Stockholms
stad

GRONTMIJ LANDSKAPSARKITEKTER

Programmet är framtaget av Norrmalms stadsdelsförvaltning i samarbete med Grontmij landskapsarkitektur

Medverkande från Norrmalms stadsdelsförvaltning
My Peensalu, landskapsarkitekt
Bo Höglund, parkingenjör

Medverkande från Grontmij landskapsarkitektur
Sylvia Kornstad, landskapsarkitekt
Ulrika Petzelius, landskapsarkitekt
Anna Lebisch, landskapsarkitekt

INNEHÅLL

Bakgrund, dialog och nästa steg.....	4
Lekplatsens omgivning.....	5
Platsens förutsättningar	6
Utgångspunkter för förslaget	7
Lekplatsens struktur.....	7
Lekplatsens nya utformning, förslaget.....	8
Lekbron.....	10
Mötesplatsen, trädkoja och slänt.....	11
Småbarnslek och gunglek.....	12

Lekplatsen idag.

Lekplatsen sedd från Sveavägen.

BAKGRUND

Vanadislundens nedre lekplats ska förnyas. I det här programmet beskrivs och analyseras platsen med sin omgivning och ett förslag till ny utformning och nytt innehåll presenteras.

Besöksstrycket på lekplatserna på Norrmalm är högt och det väntas öka ytterligare i takt med att staden växer. I närheten av Vanadislunden pågår flera stora utbyggnadsprojekt. År 2017 kommer de första boende att flytta in i nya Hagastaden, där totalt 5000 nya bostäder planeras. Längs med västra Valhallavägen planeras för omkring 700 nya bostäder. Det finns därför stor anledning att satsa extra på stadsdelens lekplatser för att möta det befintliga och ökande behovet av tillgängliga, trygga, spännande och hållbara platser för lek i den täta stenstaden.

Vanadislundens nedre lekplats har ett stort upptagningsområde och den är populär bland barn och föräldrar. Ett 20-tal förskolor ligger också i närområdet vilket gör lekplatsen mycket välbesökt. Besöksstrycket medför stort slitage och både ytskikt och lekredskap är i stort behov av förnyelse. Lekparken behöver också en tydligare rumsindelning och den upplevs idag som ganska utsatt, bullrig och lite ospännande. Platsen är dock relativt stor, den omgärdas av gröna slänter och ligger i ett fint solläge med många uppväxta träd runt omkring. Man hittar enkelt till lekplatsen via entréer både från Frejgatan och Sveavägen och marken är relativt plan vilket skapar bra förutsättningar för god tillgänglighet. Vanadislundens nedre lekplats har av många anledningar stor utvecklingspotential, något som vi ska använda oss av i det här förnyelsearbetet.

DIALOG - EN VIKTIG DEL AV PROGRAMARBETET

Programarbetet inleddes i januari 2013 med en analys av platsens styrkor och svagheter. Under februari och mars 2013 hölls en tidig dialog med allmänheten om den kommande förnyelsen av lekplatsen. Frågor ställdes då om vad som är bra och dåligt idag samt hur man vill att lekplatsen ska se ut i framtiden. Många synpunkter och idéer kom in, inte minst vid den träff som arrangerades i lekparken strax innan påsk. I dialogen med allmänheten framkom att man värdesätter gungor, rutschkanor och lekutrustning som är varierad, spännande och lockar till rörelse. Babygungor, och kompisgunga fanns bland önskemålen samt klätterlek för äldre barn. Lekturstning som stimulerar fantasin och låtsaslekar efterfrågades också, liksom vattenlek och en större sandlåda. Många tyckte att bullret från trafiken på Sveavägen var besvärande. Att ha bra uppsikt över lekplatsen, få en bättre avgränsning ner mot gatan och att platsen även fortsättningsvis ska vara ljus, var synpunkter som också kom fram. Mer om dialogen och resultatet finns att läsa i rapporten *Vanadislundens nedre lekplats – sammanställning av tidig dialog med allmänheten kring lekplatsens kommande förnyelse*, April 2013

Ett samrådsförslag, med utgångspunkt i genomförd analys och tidig dialog, togs fram under sensommaren och i oktober 2013 hölls så kallat parksamråd. Allmänheten bjöds då åter in för att komma med synpunkter och en samrådsträff anordnades på lekplatsen. Efter genomfört parksamråd har programmet bearbetats till sin nuvarande form.

NÄSTA STEG

Under våren 2014 kommer detaljerade ritningar att tas fram och därefter ska en upphandling av markarbetena göras.

Ett genomförande planeras i huvudsak till 2015 med sikte på en invigning av den nya lekplatsen hösten 2015 eller våren 2016.

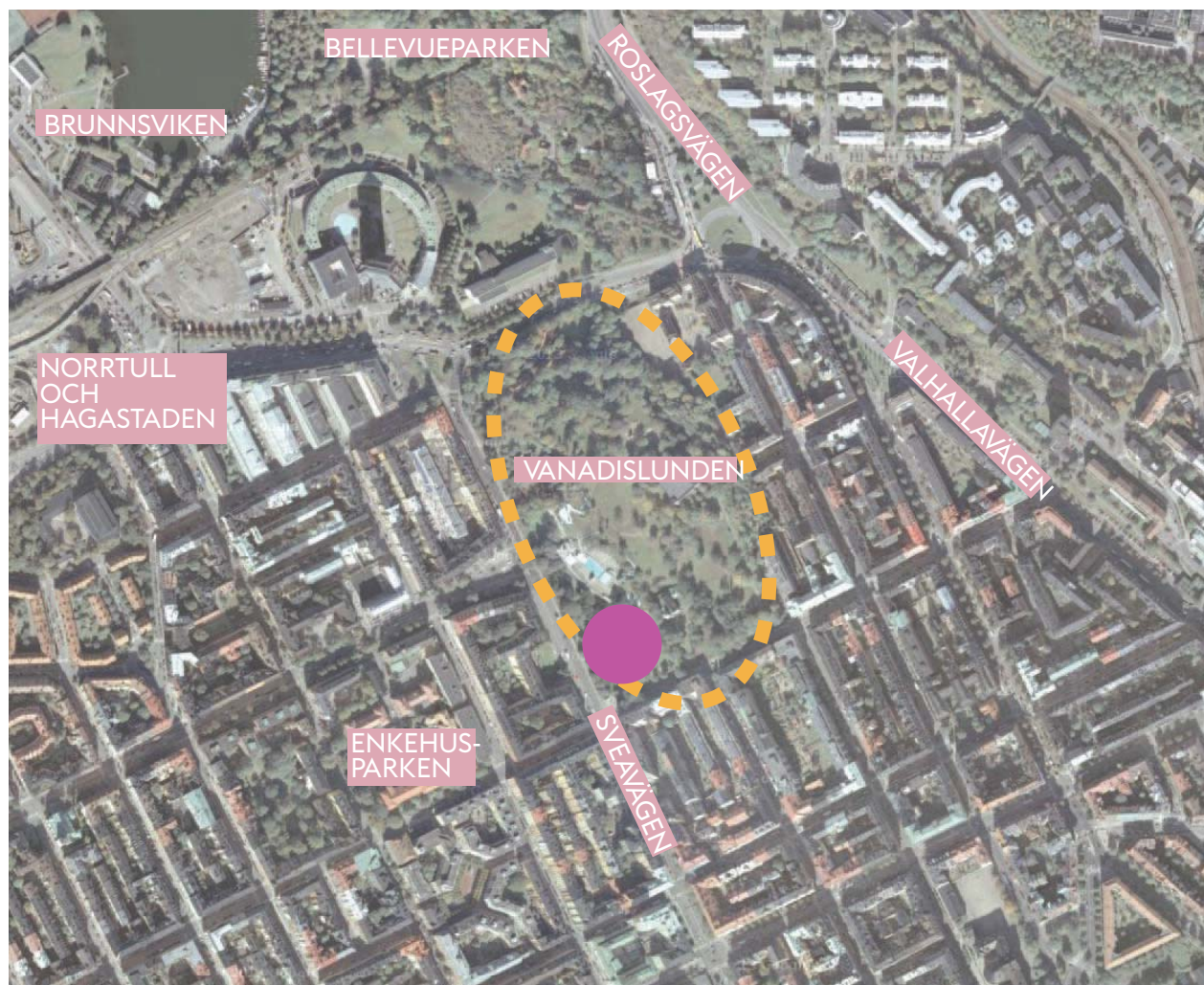
Aktiviteter under den tidiga dialogen i mars.

LEKPLATSENS OMGIVNING

Lekplatsen ingår som en del av Vanadislunden och är belägen nära Vanadisbadet och korsningen Sveavägen/Frejgatan. Vanadislunden tillhör stadsdelen Norrmalm och är en del av Brunkebergsåsen, som går tvärs igenom Stockholm. Parken är därmed mycket kuperad och toppen reser sig cirka 30 meter över omgivande gator. Vanadislunden är innerstadens största parker och utgör en fjärdedel av Norrmalms samlade parkyta. Vanadislunden ingår också i ett större grönt sammanhang tillsammans med Nationalstadsparkens parklandskap kring Brunnsviken.

Parken tillhörde förr Stockholms fattiga utmarker och områdets öknamn Sibirien, lever fortfarande kvar. Då malmarna planlades 1876 undantogs Vanadislunden och Bellevueparken från det rutnät av gator och kvarter som planerades för den blivande innerstaden och en park anlades på åsen. I mitten av 1890-talet planterades cirka 2000 träd och buskar på platsen. Plantorna var dock små och det tog nästan en hel generation innan parken blev grön och lummig. Vanadislunden kategoriseras idag som en av Stockholms så kallade bergsparker och den är typisk för sin tid med höga träd, böljande gräsytor, och lutande parkvägar i mjuka bågar. De flackare parkytorna närmast Frejgatan, inklusive den södra entrén i hörnan Sveavägen/Frejgatan, kom dock till först på 30-talet, i samband med att Vanadisbadet anlades.

Utöver den nedre lekplatsen finns även en mindre lekplats högre upp i parken. I Vanadislunden ligger också Stefänskyrkan som stod klar 1904 samt en stor vattenreservoar som uppfördes strax innan parkens anlades, på 1880-talet, och som fortfarande är i bruk. Vanadisbadet, som ligger granne med lekplatsen, har varit stängt några år men kommer att rustas upp och öppnas till sommaren 2014.

Översiktskarta

Vanadislundens nedre lekplats

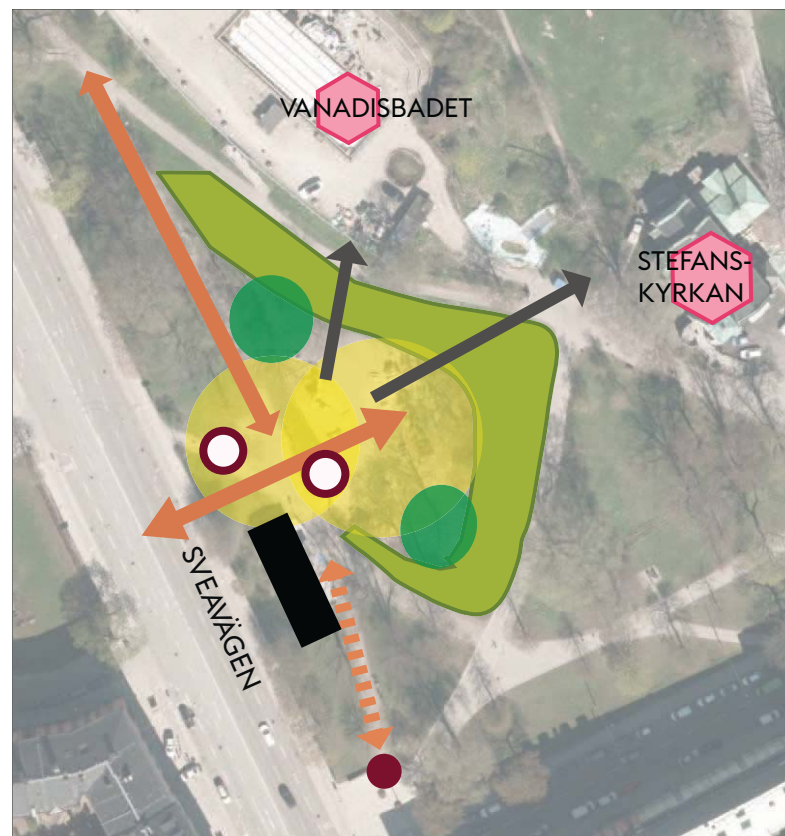
PLATSENS FÖRUTSÄTTNINGAR

Lekplatsen är omsluten av branta slänter. Ovanför lekplatsen, närmare toppen, skymtar Stefanskyrkan mellan träden. Norr om parken, reser sig Vanadisbadets höga stödmur. Lekplatsen är nergrävd i Vanadislundens sida och har en tydlig rygg upp mot parkens kulle. Lekplatsen öppnar sig mot den starkt trafikerade Sveavägen. Den upplevda kontakten med Sveavägen förstärks av att lekplatsen och dess omgivning sluttar ner mot gatan och att parken möter trottoaren utan visuellt avbrott. Läget gör att lekplatsen upplevs som ganska utsatt och bullrig.

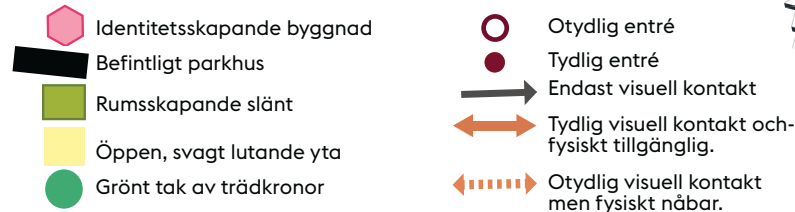
Lekplatsen är öppen med fint väderstrecksläge och omges av många äldre välväxta träd. Den har också en samlad, överblickbar yta som idag saknar inre rumsindelningar, utrustningen är ordinär och ganska sliten.

Parken nås från söder via en entréplats i hörnan Sveavägen/Frejgatan från denna entré syns dock inte ingången till lekplatsen då den är indragen bakom kullen. Kommer man på parkvägen norrifrån är lekplatsen med sin entré tydligare. Parkvägarna som passerar lekplatsen kompletteras av en mer direkt väg från Sveavägen, som dragits snett över slänten för att inte bli för brant.

Strax söder om lekplatsen finns ett litet parkhus. Byggnaden ligger avskuren från lekplatsen men fungerar delvis som visuell och bullerdämpande barriär mot Sveavägen. Huset används idag som evakueringslokal för stadsdelens förskolor.

Analysplan

Vy mot lekplats och intilliggande sluttande mark mot Sveavägen

Vy mot lekplatsens entré

Vy över lekplats mot Vanadisbadet

UTGÅNGSPUNKTER FÖR FÖRSLAGET

Med utgångspunkt i genomförd dialog med allmänheten, analys av platsen och föreliggande behov har fem mål med lekplatsens förnyelse tagits fram. Förslaget till lekplatsens nya struktur och utformning som presenteras på följande sidor utgår från dessa mål.

En hållbar lekmiljö för barn alla åldrar.

Lekplatsen har ett högt besöksstryck idag och ännu fler besökare förväntas samsas på ytan i framtiden. Lekplatsen behöver ett bredare utbud av lek och väl genomtänkta val av material och utrustning. Huvudinriktningen på lekutrustningen är barn upp till 12 år.

Bättre tillgänglighetsanpassning.

Lekplatsen ska erbjuda olika slags utmaningar och ge möjligheter för alla att nå lekplatsens olika delar och delta i leken oavsett fysisk förmåga.

Ökad känsla av trygghet och säkerhet.

Förbättrad belysning och väl genomtänkta val av avgränsningar, grindar och staket är angeläget. En tydligare organisation av lekytorna behövs.

Bättre avskärmning mot Sveavägen och uppdelning av lekplatsen i mindre rum.

Utformningen ska fortsättningsvis medge god överblick över lekplatsen, samtidigt som den visuella kontakten med Sveavägen minskar något. Hänsyn tas till den visuella kontakten med Stefanskyrkan och den övriga parkmiljön kring lekplatsen

En lekplats som sticker ut från mängden och som kan fungera både som utflyktsmål och närpark.

Lekplatsen ska ges en egen identitet. Den ska erbjuda utmanande aktivitetsytor, ge en spännande ram för rollekar och stimulans av fantasin. Attraktiva platser för vila och picknick tillskapas.

LEKPLATSENS NYA STRUKTUR

Mötesplatsen

Den centralt placerade mötesplatsen utgör lekplatsens nav. Det är där man möts, då man kommer till lekplatsen och då man rör sig mellan aktivitetsytor. Entréplatsen hålls öppen och förses med både informella och ordnade sittplatser.

Lekytor

Parken delas upp i lektytor med olika inriktning. I norr, placeras de lugna ytorna för

de minsta barnen, i söder finns den äventyrliga aktivitetszonen, med utmaningar för äldre barn.

Lekbro

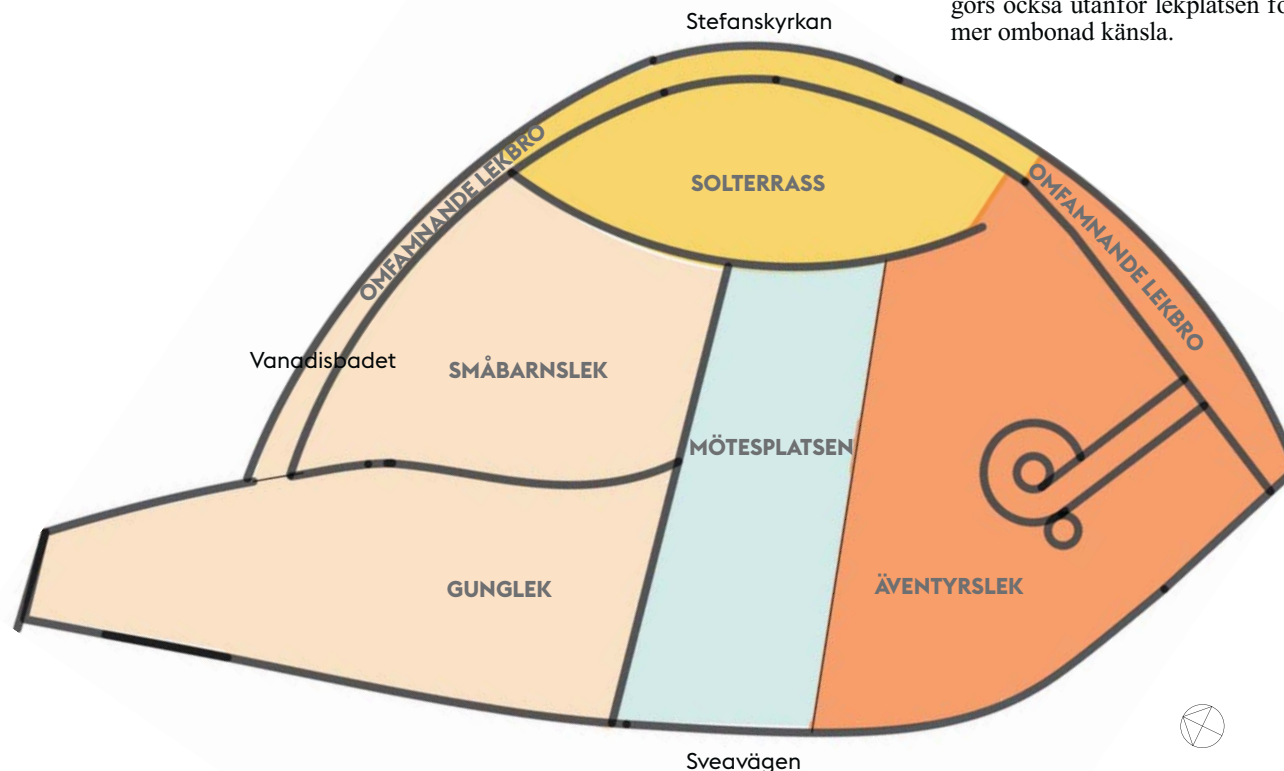
Lekplatsen hålls samman av en omfamnande lekbro, där brons utformning och funktion varierar. På detta sätt kan slänten mot kyrkan och Vanadisbadet utnyttjas för vistelse och ytan för lek vidgas.

Solterrass

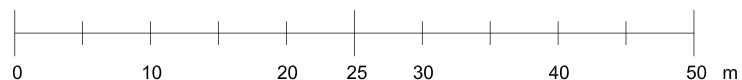
I solterrassen sammanstrålar lekplatsens olika delar. Detta är lekplatsens högsta läge och här skapas ett område med god tillgänglighet som riktar sig till både vuxna och barn.

Modellering av marken

Lekplatsens ytor görs planare och mer tillgängliga. Låga murar tar upp nivåskillnaderna och utgör samtidigt informella sittplatser. Den planare marken underlättar rörelser inom aktivitetsytan. De låga murarna bidrar också till att tydliggöra lekplatsens olika delar. Justering av marken görs också utanför lekplatsen för att skapa en mer ombonad känsla.

LEKPLATSENS NYA UTFORMNING

FÖRKLARINGAR

- 1** Platsbyggd lekbro med balkonger, torn, liten rutchkana samt lekhus i markplan.
- 2** Lekbro med rutschkanor och klätterlek.
- 3** Ramp upp till lekbron och soldäck. Parksoffor och bord.
- 4** Trädkoja med spiraltrappa.
- 5** Gungdjur och träkulisser för fantasilek.
- 6** Sandlåda med bakbord och sittvänligt trädäck runt om.
- 7** Utegymp
- 8** Gungor för små och stora barn.
- 9** Soltak med picknick platser.
- 10** Vattenlek/pump
- 11** Kompisgunga med gummiunderlag
- 12** Studsmatta med gummiunderlag
- 13** Träslänt med klättrvägg
- 14** Upphöjda gräsytor och nya planteringar
- 15** Låg sittmur
- 16** Huvudentré med grind

FÖRSLAGET

Leken

Lekplatsen utformas för både små och stora barn. För de minsta föreslås en sandlåda, en liten rutschkana, tittut-fönster samt gungor. Under lekbron ryms kojor och skärmar för fantasilekar.

För större barn finns utmaningar i form av höga rutschkanor samt klätterlek av olika slag. Här föreslås också kompisgunga och studsmatta. Lekbron görs trygg genom att flera möjligheter erbjuds att ta sig dit och därifrån, tex med trappor, stegar och klättervägg.

Mötesplatser

Den centrala platsens fria yta lutar svagt upp mot solterrassen. Mötesplatsen och solterrassen är placerade mitt i parken med god överblick över lekplatsen som helhet. Här föreslås flera olika sorters sittplatser så som parksoffor, sittmurar, soldäck och trappningar. Här finns också vattenlek i form av en pump med vattenuppsamling där både stora och små kan leka.

Avskärmning från Sveavägen

För att minska intrycken från Sveavägen föreslås flera åtgärder. Lekplatsens mark planas ut med hjälp av de låga murarna. På så vis minskas känslan av att allt sluttar ner mot gatan. Även utanför lekplatsen justeras marken och låga kullar skapas så att ett litet motlut bildas. På kullarna planteras grupper av blommande buskar.

Vid sandlådan ges sittplatserna på trädäcket höga ryggstöd som skärmar mot vägen.

Lekplatsen omgärdas av ett staket med två grindar, en vid utegymmet och en dubbelgrind vid huvudentrén.

Ett nytt stort träd samt ett luftigt, mellanhögt buskage utanför staketet bidrar tillsammans med övriga åtgärder till att platsen blir mer ombonad och avskärmd från Sveavägen.

Gestaltning

Gestaltningen utgår från platsens förutsättningar. Lekbron som omfamnar parken utnyttjar de tidigare framgrävda slänterna och tydliggör och förstärker parkrummet. I den centrala delen ges lekbron ett lugnt uttryck med horisontella trägradänger, som ger en stadig bas, ”under” Stefanskyrkan.

På sidorna varierar bron och blir lekhus med torn vid småbarnsleken och klätterlek med blanka rutschar vid äventyrsleken. Det stora befintliga trädet på lekplatsen integreras i äventyrsleken och blir centrum i en lekkoja, med en hög plåt runt stammen som nås från lekbron eller en spiraltrappa.

Det unikt formade soltaket med inspiration från nöjesfältens karuseller utgör ett utropstecken på lekplatsen. Soltaket är en modern tolkning av de gamla träpaviljonger som 1800-talets parker smyckades med.

Kulörerna från soltaket går igen i lekbrons torn och lekvägg samt som färgaccenter i gradängernas trädäck, rutschkanornas portaler och trädkojans räcke.

Lekplatsen får ny belysning i form av ljusmaster placerade så att lekutorna blir väl upplysta och kan användas även under dygnets mörka timmar.

Det utegym som finns utanför lekplatsen idag utvecklas och integreras med den nya utformningen och blir en plats för både vuxna och barn att samlas på.

LEKBRON

Lekbron har olika delar. En platsbyggd småbarnslek i norr och äventyrsdelen i söder med rutschkanor och klätterlek. Mellan småbarnsleken och klätterleken ligger solterrassen, en yta med trägradängar där man kan sitta, ligga och leka.

Framför solterrassen löper en ramp upp till lekbron. Rampens vilplan placeras framför trägradängerna som därmed också blir en lekfull smitväg mellan lekbron som är på en hög nivå och rampen som här är låg.

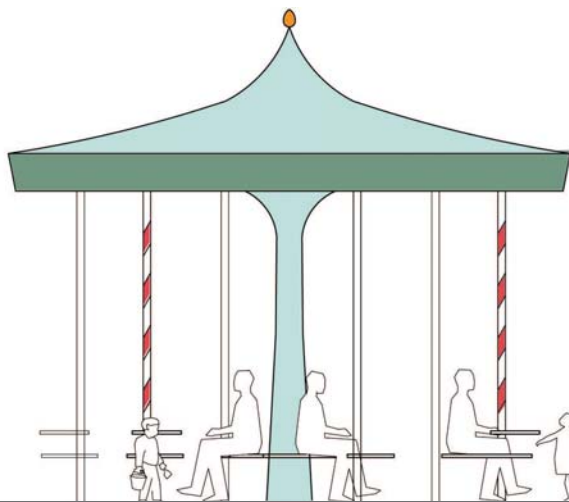

Olika vägar och sätt att ta sig upp och ner från lekbron

MÖTESPLATSEN

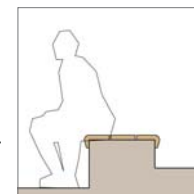
Centralt på lekplatsen finns en öppen yta för fri lek. Här föreslås utrustning som vänder sig till alla åldrar, så som en vattenpump att samlas vid och ett generöst soltak att vila under.

I denna entré och möteszon föreslås flera olika slags sittmöjligheter både på parksoffor med rygg- och armstöd och på mer informella platser som de låga murarna.

Soltaket har bord och sittplatser där man kan samlas och samtidigt ha uppsikt över lekplatsen.

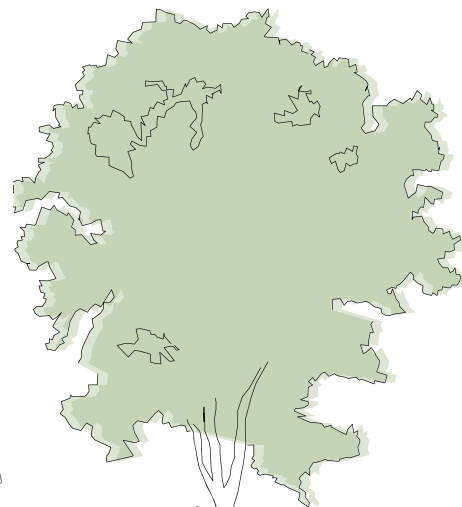
Överst en rejäl vattenpump och vattenuppsamlare. Informella sittplatser längs murar.

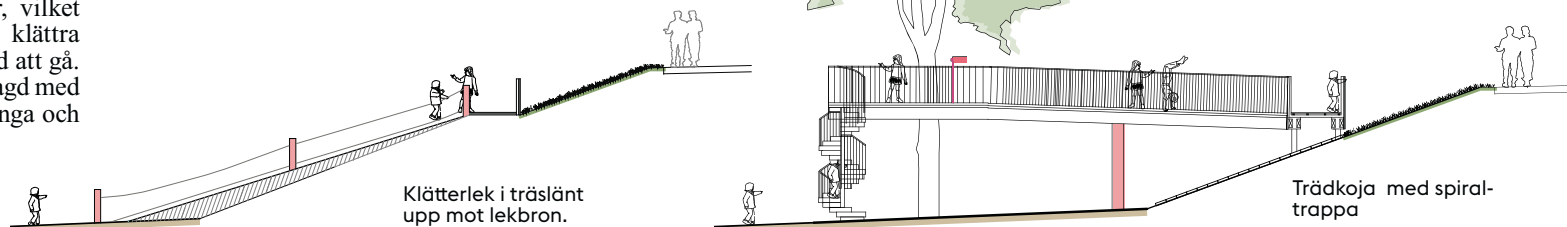
TRÄDKOJA OCH TRÄSLÄNT

Trädkojan utgörs av en cirkulär, "svävande" plattform runt det befintliga, stora trädets stam. På den plana plattformen kan man springa runt trädet, sitta på bänk eller kika genom tubkikaren på omgivningen. Till trädkojan kommer man på en bro som går mellan lekbron och trädkojans plattform eller via en självbärande spiraltrappa. Räcken finns både på utsidan av plattformen och in mot trädets stam.

I äventyrslekens nedre hörn föreslås en slänt av trä upp mot lekbron. Här skapas klätterlek med olika lutningar och skiftande svårighetsgrad. På vissa delar finns rep med knutar, vilket också fungerar för de barn som vill klättra men har svårt med sin balans eller med att gå. Nedanför klättrväggen är marken belagd med gummi och här finns också kompisgunga och studsmatta.

Uppe i trädkojan finns en tubkikare. Under trädkojan finns en studsmatta omgiven av gummiyta

Klätterlek i träslänt upp mot lekbron.

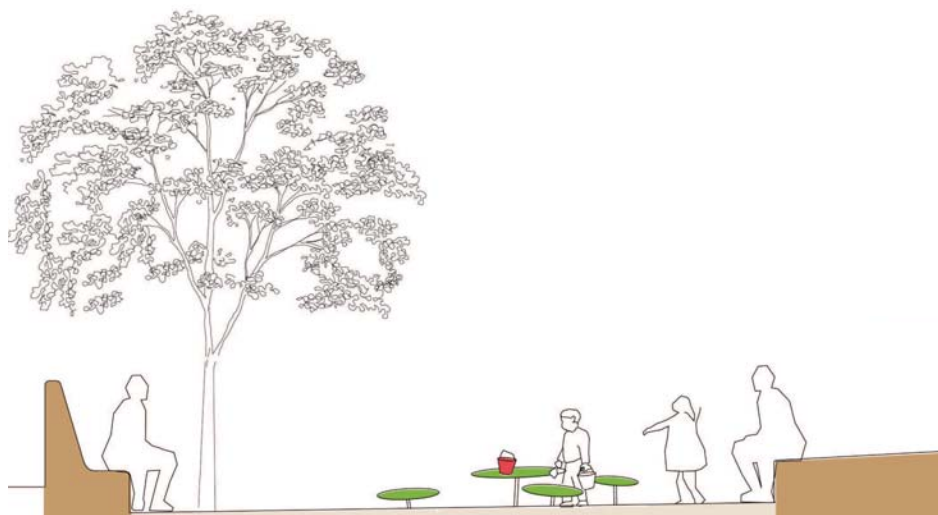
Trädkoja med spiraltrappa

SMÅBARN SLEK OCH GUNGLEK

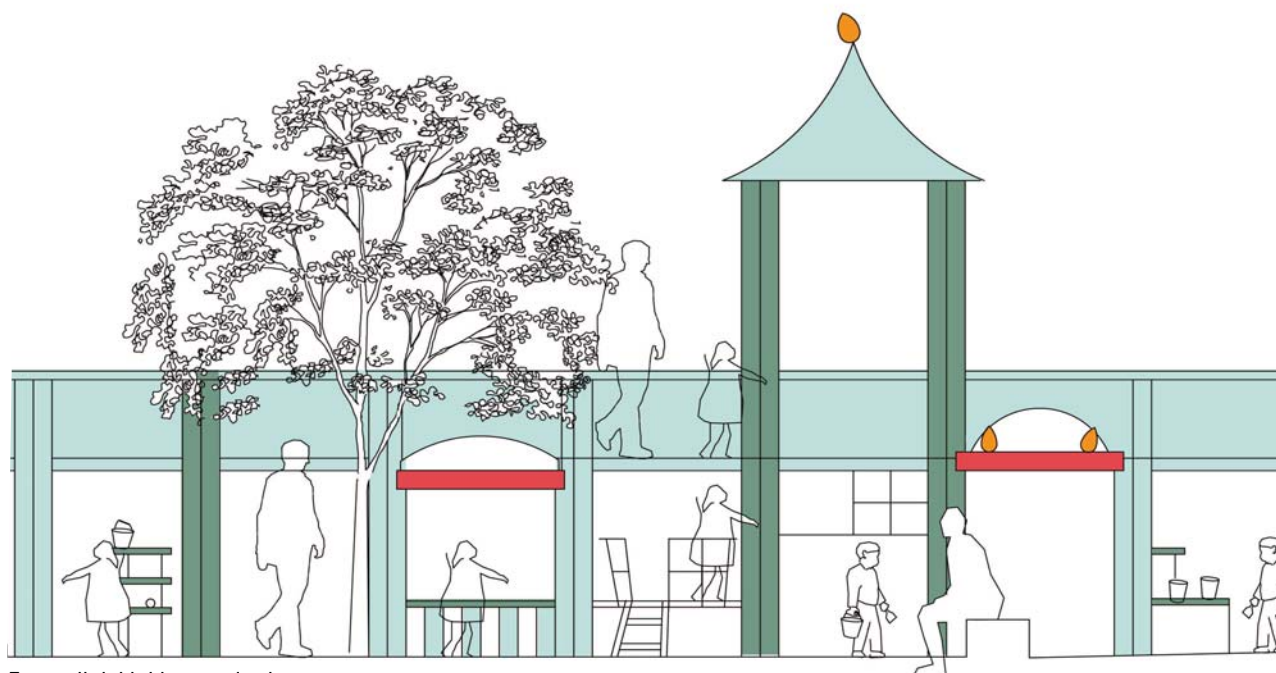
Sandlådan som utgör en viktig del av småbarnsleken är omgiven av ett generöst trädäck. Förutom däckets föreslås soffor med hög rygg som avskärmning mot Sveavägen. I sandlådan finns bänkar i olika höjd och storlek

Upp mot lekbron finns träkulisser, för fantasilek och rollek för de minsta, här finns också en liten rutschkana. Kuliserna fungerar också för lite äldre barns rollekar till exempel som kiosk, eller bensinstation.

En generös gunglek tillskapas med både babygungor och högre gungor för större barn.

Sandlådan har en soffa med högt ryggstöd som skärm mot Sveavägen. In mot lekplatsen omges sandlådan av ett sittvänligt trädäck

Fantasilek i lekhus under bron

Ovanifrån gungor som är höga för dom stora, därunder småbarnsgungor, exempel på kulisser för rollekar. Underst Vippdjur; gungdjur.

